

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår ref./arkivkode:
(Oppgis ved svar)
2014/1930-2

Deres ref:
14/3975-3

Dato:
19.06.2014

Høring - lovforslag om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler før iverksettelse av kommunereforma

Nannestad kommune viser til brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 14. mai 2014 om «Høring av lovframlegg om statleg godkjenning av kommunale låneopptak og langsiktige leieavtaler før iverksettelse av kommunereforma».

Forslaget om en slik lovendring innebærer et kraftig inngrep i det kommunale selvstyret ovenfor alle kommuner. Kontrollordningen skal gjelde fra brevet ble sendt kommunene i år og i ytterligere tre år. Departementet har gitt en svært vid begrunnelse for forslaget, slik det går fram av høringsbrevet:

«Kravet om statleg godkjenning skal førebyggje at lån, investeringar eller lokaliseringar lokalt skaper usemje mellom kommunar som kan vere aktuelle kandidatar for samanslåing. For å nå måla i kommunereforma, kan det vise seg vesentleg å unngå at investeringar og lokaliseringar dei komande åra snevrar inn kva for inndelingsendringar som lokalt blir oppfatta som aktuelle. For at dei samanslåtte kommunane etter reforma ikkje skal få svekka handlefridomen sin, er det vesentleg å unngå auka opplåning i forkant av reforma og å sørge for at nye bygg osv. ikkje får ei lokalisering som gjer drifta av den nye kommunen vanskelegare.

I dei tilfella der investeringane til dømes har karakter av strategiske tilpassingar i forkant av kommunereforma, vil departementet kunne la vere å godkjenne, heilt eller delvis, at kommunen tek opp lån eller inngår ein langsiktig leieavtale, sjølv om føremålet isolert sett skulle vere lovleg. Kravet om statleg godkjenning av lån osv. er meint å hindre reint strategiske tilpassingar i forkant av kommunereforma.»

Representanter for regjeringspartiene har i forskjellige sammenhenger hevdet at kommunereforma skal baseres på lokale prosesser og lokale beslutninger. Enkelte har gått langt i retning av å hevde at tvangssammenslåing av kommuner ikke skal skje, eller i alle fall bare i svært spesielle situasjoner.

<i>Besøksadresse</i>	<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>Bankkonto - kommunen</i>	<i>Org.nr.</i>	<i>E-post</i>
Teieallen 31	Nannestad kommune	66 10 50 00	8601.41.96236	964950202	postmottak@nannestad.kommune.no
2030 Nannestad	Teiealleen 31		Telefaks		Internett: .
Servicekontoret	2030 Nannestad	66 10 50 10	Bankkonto - skatt		www.nannestad.kommune.no
Åpningstid:- 8.00 - 15.30					

Fra 1995 og fram til i dag har Stortinget lagt til grunn et frivillighetsprinsipp i forbindelse med endringer i kommunestrukturen:

”Stortinget ber regjeringen legge til grunn at framtidige endringer i kommunestrukturen ikke skal omfatte kommuner der kommunestyret eller innbyggerne i en folkeavstemming, har gått imot kommunesammenslåing” (Stortingsvedtak 1. juni 1995).

I ly av dette prinsippet har 14 kommuner slått seg sammen frivillig. Frivillige sammenslåinger har altså vist seg mulig over hele landet i denne 20-årsperioden uten at det har vært nødvendig med en statlig kontroll med eller godkjenning av kommunenes låneopptak eller investeringer i forkant av en sammenslåing.

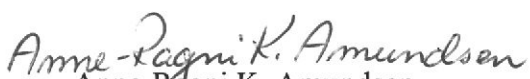
Historien taler for at det derfor ikke er behov for en statlig godkjenningsordning av kommunale investeringer, låneopptak eller leieavtaler med mindre departementet mener at det kan bli aktuelt med omfattende tvangssammenslåing av kommuner våren 2017. Dersom kommunene har tillit til løftene om at det ikke skal skje tvangssammenslåing, vil det heller ikke være aktuelt å foreta uansvarlige eller dårlig begrunnede investeringer i årene som kommer. Kommuner som opptrer slik risikerer da å måtte bære konsekvensene av dette selv.

Departementet foreslår at fylkesmennene skal ha ansvaret for å godkjenne de kommunale vedtakene fordi fylkesmennene forutsettes å ha den nødvendige lokalkunnskap. Med den svært vide begrunnelsen som departementet har gitt for lovforslaget innebærer dette at fylkesmennene vil måtte utøve et betydelig skjønn. Denne skjønnsutøvelsen vil kunne variere sterkt fra fylke til fylke. Det innebærer en stor grad av overføring av politisk myndighet fra lokale folkevalgte til statlige embedsmenn.

Hva som kan oppfattes som «strategiske tilpasninger» vil variere og er uansett uklart. Når departementet i tillegg omtaler lokalisering av bygg og muligheten for at investeringer kan skape uenighet mellom kommuner som en del av begrunnelsen for lovendringen, åpner det seg muligheter for at kommuner som i dag er selvstendige kan kreve at planlagte investeringer i nabokommuner blir stoppet inntil spørsmålet om sammenslåing har blitt avgjort. Kommuner som har en sunn økonomi kan komme til å oppleve at nabokommuner med høy lånegjeld og ubalanse i økonomien blir argumenter mot godkjenning av låneopptak. Slike eller lignende tilfeller vil skape sterke motsetninger mellom nabokommunene. Det er det verst tenkelige utgangspunkt for frivillige sammenslåinger av kommuner.

Det forholdet at en kommune kan risikere å bli tvangssammenslått med en eller flere nabokommuner, vil i seg selv føre til at kommunestyrene ønsker å forsere lenge planlagte investeringer av den enkle grunn at det oppstår en usikkerhet om når og hvorvidt en framtidig kommune vil gjennomføre tiltaket. Det er derfor sannsynlig at lovforslaget dersom det blir vedtatt utløser en lang rekke «strategiske» beslutninger om låneopptak for investeringer, og også andre beslutninger. Dersom kommunene har tillit til at kommunesammenslåinger skal bygge på lokale vedtak, så vil dette problemet ikke oppstå. Stortinget bør derfor avvise lovendringen.

Med hilsen

Anne-Ragni K. Amundsen
ordfører

Paul Glomsaker
rådmann